

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за прво тромесечје 2018.

Београд, јун 2018.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете јесте унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и о утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 2. до 18. априла 2018. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током првог тромесечја 2018. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у другом тромесечју 2018. године. У анкети су учествовали представници 26 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди	2
1.1 Кредитни стандарди	2
1.2 Кредитни услови	3
1.3. Тражња привреде за кредитима.....	4
2. Кредити становништву.....	6
2.1 Кредитни стандарди	6
2.2. Кредитни услови	7
2.3 Тражња становништва за кредитима	7

Резиме

Резултати анкете показују да су стандарди по којима су током Т1 одобравани кредити привреди, након њиховог ублажавања средином претходне године, остали непромењени у протекла два тромесечја. Посматрано по врстама кредита, резултати анкете показују да су 1) изражена конкуренција у банкарском сектору и 2) већа спремност на преузимање ризика били главни фактори који су утицали на то да се у Т1 **ублаже стандарди** по којима су одобравани **дугорочни девизни кредити**, као и **кредити малим и средњим предузећима**. Такође, банке оцењују да су, под дејством конкуренције и нижих трошкова извора финансирања, кредитни стандарди **становништву** ублажени и током Т1, а слична очекивања банке имају и за Т2.

Услови по којима су у Т1 одобравани **кредити привреди и становништву били су повољнији** и по основу нижих каматних маржи, и по основу продужења рочности и смањења захтева у погледу колатерала. Наставак ублажавања услова за одобравање кредита банке очекују и током Т2.

Банке оцењују да је током Т1 **порасла тражња за кредитима и код привреде и код становништва**. Тражња привреде је била вођена потребом за финансирањем капиталних инвестиција и обртних средстава, док је код становништва главни фактор, поред потребе за рефинансирањем постојећих дугова, била и потреба за куповином непокретности.

Табела 1. Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	T1 2018.	T2 2018. (очекивања)	T1 2018.	T2 2018. (очекивања)
Привреда	-	-	↑	↑
Мала и средња предузећа	↘	-	-	↑
Велика предузећа	↘	-	↘	↑
Пољопривредници	↘	↓	↑	↑
Становништво	↓	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↓	↓	↑	↑
Стамбени (девизни)	↓	↓	↑	↑

Легенда:

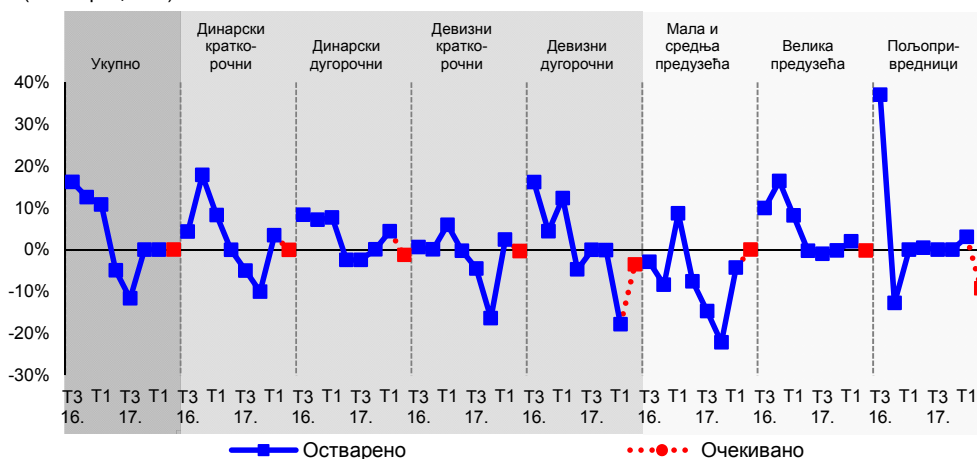
- ↑ повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↗ поопштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ повећање тражње / поопштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1 Кредитни стандарди

Резултати анкете показују да су стандарди по којима су током Т1 одобравани кредити привреди, након њиховог ублажавања средином претходне године, остали непромењени у протекла два тромесечја. Конкуренција у банкарском сектору и већа спремност на преузимање ризика највише су допринели томе да стандарди за новоодобрене дугорочне девизне кредите, као и за кредите малим и средњим предузећима, буду ублажени.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

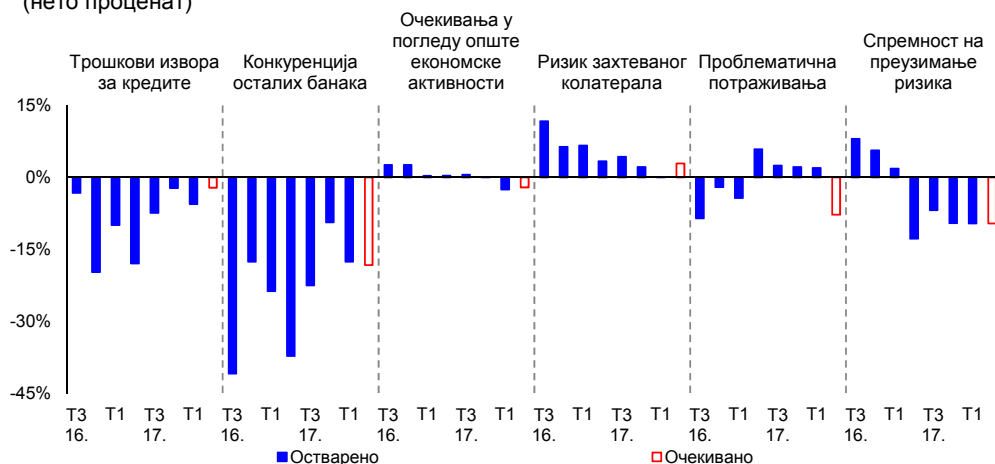
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Банке очекују да ће се током Т2 ублажити кредитни стандарди пољопривредницима, а очекује се и наставак ублажавања код девизних дугорочних кредита. Такође, резултати анкете указују на то да банке очекују да ће у Т2 готово сви фактори деловати у смеру ублажавања стандарда приликом кредитирања привреде, уз значајнији позитиван допринос ублажавању стандарда који се очекује по основу знатног смањења проблематичних потраживања.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

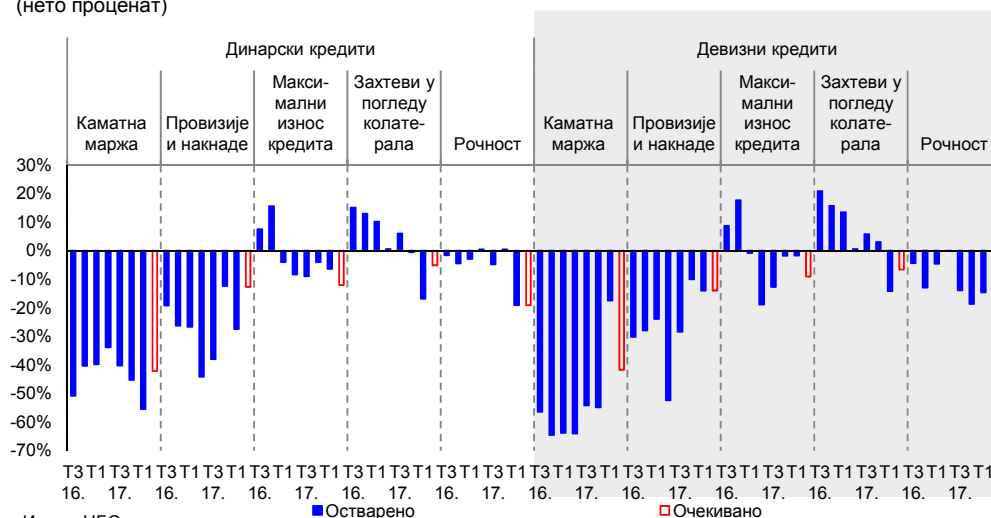
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.2. Кредитни услови

Тренд ублажавања услова за одобравање кредита привреди настављен је и током Т1. Поред смањених каматних маржи и пратећих трошкова приликом одобравања кредита, повећани су и максимална рочност и износ кредита, док су смањени захтеви у погледу колатерала. Битно је истакнути то да се ублажавање услова кредитирања односило на све категорије корисника, а да је најзаступљеније било за мала и средња предузећа.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

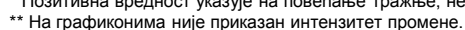
* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Банке очекују знатно израженији раст тражње привреде за кредитима током T2, који ће у готово истој мери бити заступљен и за динарским, и за девизним кредитима, независно од њихове рочности. Финансирање обртних средстава и капиталних инвестиција биће главни фактори раста тражње привреде за кредитима, док су као главни носиоци раста препозната мала и средња предузећа.

2. Кредити становништву

2.1. Кредитни стандарди

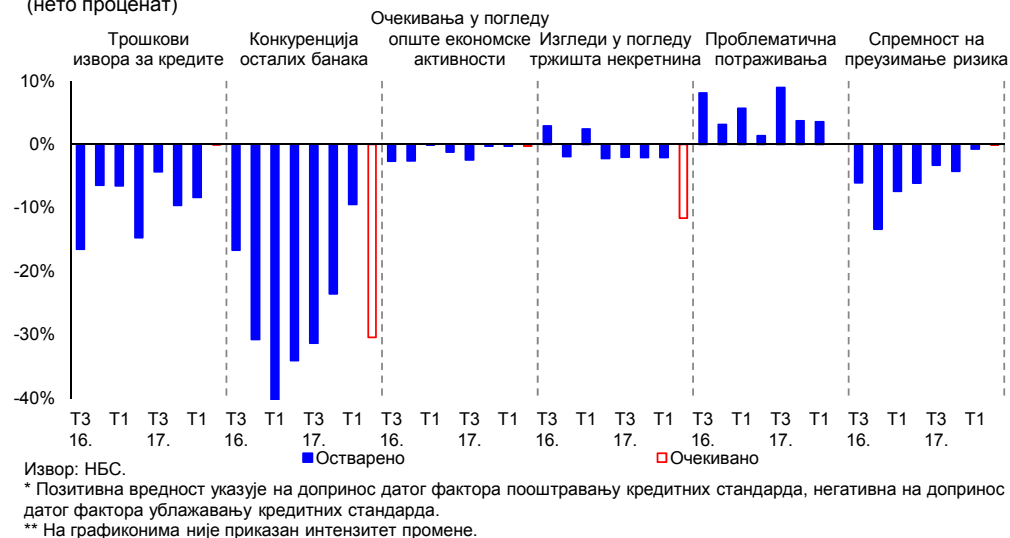
Резултати анкете показују да је оцена банака да је тренд ублажавања кредитних стандарда становништву настављен и током Т1, при чему се оно односило на динарске кредите за рефинансирање и готовинске кредите, као и за девизне стамбене и потрошачке кредите. Конкуренција у банкарском сектору и нижи трошкови извора финансирања препознати су као главни фактори који су деловали у смеру ублажавања стандарда становништву.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

Банке очекују наставак ублажавања стандарда становништву и у Т2, чему ће, поред изражене конкуренције, доприносити и позитивни изгледи на тржишту некретнина.

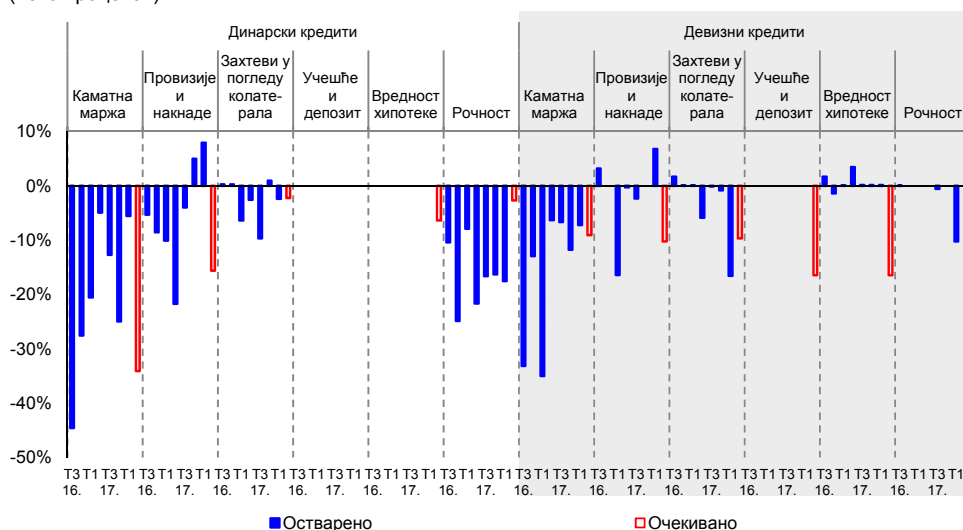
Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

2.2. Кредитни услови

Банке оцењују да су услови по којима су одобравани кредити становништву (и динарски и девизни) током Т1 повољнији за клијенте по основу продужења максималног рока коришћења кредита, смањених захтева у погледу колатерала и нижих каматних маржи.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поопштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

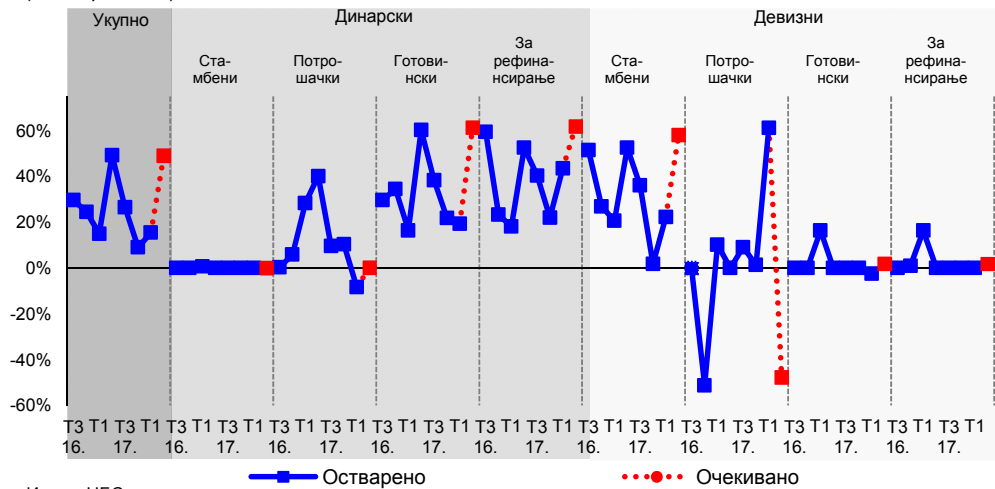
Банке очекују да ће у Т2 услови кредитирања бити додатно повољнији за становништво. Очекује се даље смањење каматних маржи на динарске кредите, уз смањење трошкова по основу провизија и накнада, као и ублажавања услова по основу вредности хипотеке. Слична очекивања банке имају и за девизне кредите, где ће, поред ублажавања ценовних услова, бити ублажени захтеви у погледу потребног учешћа и вредности хипотеке.

2.3. Тражња становништва за кредитима

Резултати анкете показују да су банке оцениле да је тражња становништва за кредитима повећана у Т1. Као и у претходним тромесечјима, порасла је тражња за динарским кредитима за рефинансирање и готовинским кредитима, као и за девизним стамбеним кредитима. Поред тога, у Т1 је повећана тражња и за девизним потрошачким (ауто-кредитима). Раст тражње је у Т1 био вођен потребама за рефинансирањем, куповином непокретности и трајних потрошних добара, уз позитиван допринос трендова на тржишту рада (раст плата).

Банке очекују даљи раст тражње становништва за кредитима у Т2, и то за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, као и за девизним стамбеним кредитима. Слично као и претходних тромесечја, банке очекују да раст запослености и плата, уз позитивне изгледе на тржишту некретнина, даје позитиван допринос расту тражње становништва за кредитима.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

